

Пише:
Александар
Борјивић

Штокхолм, децембар 2008.

У Штокхолму у галерији Корн отворена је изложба фотографија Београда и Штокхолма под називом "Примењена носталгија". Изложбу је отворио Божидар Ђелић, потпреседник Владе Србије задужен за европске интеграције, уз присуство министарке културе Шведске Лене Аделсон Лиљерот и српског амбасадора у Шведској Нинослава Стојадиновића. Пројекат има за циљ промоцију европских вредности у Србији и представљање Србије Европи. У ову међународну манифестацију укључени су уметнички фотографи из Португала, Француске, Чешке и Шведске који су путовали у Београд, са задатком да пронађу и фотографишу мотиве који их потсећају на градове из којих долазе. У исто време српски мајстори фотографије путовали су у престонице ових земаља тражећи у њима сличности са Београдом. До сада су одржане изложбе у Лисабону, Паризу и Прагу. Сада је дошао ред на Штокхолм, а завршна изложба биће отворена 15 децембра у Дому Омладине у Београду.

Фотографија је често омаловажавана у односу на остале облике уметничког изражавања. Квази познаваоци сматрају да је уметничка слика - креација, а да је фотографија - имитација. У ствари фотографија је врхунско умеће, јер је потребно - спонтано у делићу секунде одлучити о тренутку акције, а такође у истом трену, али и врло прорачунато уловити све елементе естетике, документарности и наративе, чија ће спрега дати оптимални визуелни ефекат. Ту нема времена за размишљање и припрему, нити постоји могућност поправке. Чак ни најскупљи фото апарат ту не помаже. Јер фотографија је уметност, а не дело новца и високе технологије. Једноставно, имаш нерв за то - или га немаш! Зато је Ансел Адамс, велики мајстор фотографије, казао да он речима не може да објасни шта је добра фотографија, једино то може да покаже. Ова изложба на најбољи на-

Носталгична потрага за Београдом

Умећносно са својим универзалним језиком поново у улози идеалног посредника у међукултуралној комуникацији.

чин потврђује сва најбоља својства ове уметничке дисциплине.

Швеђанка Агнета Бретан је снимала у Београду, а у Штокхолму је допутовала документарни фотограф Сања Кнежевић у потрази за визурама које ће је по нечему потсетити на Београд. Сања прича да су скандинавске земље за њу одувек биле мистериозне, и да никада тамо није путовала. Каже да је била опчињена лепотом Штокхолма, градом на води - по чему је сличан Београду, шармом његовог Старог града, музејима и скулптурама на сваком кораку.

- У Штокхолму многи користе бицикл, каже она; почевши од младих родитеља, који иза себе возе своју децу, па до старих дама. Улице се шарене од разнобојних шалова у које су се умотали пролазници, дајући веселу ноту јесењем сивилу града.

- Људи су јако предусетљиви, мада делују хладно и помало роботизовано, гледајући их како причају у мобилни на слушалице, па се чини, да разговарају сами са собом.

- Она статуа коњаника у старом граду одмах ме је асоцирала на нашег кнез Михајла, та ми је посебно драга. Врло ми се допадају градски ниски мостови, ту човек има утисак као да стоји на воденој површини. Они воде на неколико острва, која су на мене оставила посебан утисак.

наравно центар града, у коме увек има материјала за радознали фото апарат.

Фотографије Сање Кнежевић судржано су елегантне, имају своју причу и пуне су наговештаја који провоцирају на размишљање и лично тумачење. Њене панораме одишу миром и снагом једноставне монументалности једног

Бранкузија. За Сању је суштина добре фотографије овековечити тренутак који носи снажну поруку, а уједно садржи савршену композицију и ликовност. Она каже да се труди да ухвати одлучујући моменат у свакодневном животу. Светлост такође игра важну улогу за њу, зато обичава да фотографише рано ујутру или касно по подне - када су сенке дугачке а светлост није прејака. Воли да фотографише у контри - када светлост прави линијски цртеж, а објекти добијају интересантне сенке и светле обресе. Њене призори не садрже гламурозност у себи, али поседују унутрашњу енергију и истинску аутентичност свакодневнице.

Чини ми се да Сања има дара да види невидљиво и то забележи својим апаратом, и као што је Сезан рекао за Монеа, и она "има око - али какво око".

Сања Кнежевић завршила је фотографију на Факултету Примењених Уметности у Београду и њени радови су публиковани у многим реномираним домаћим и страним журналима, чији је фокус на уметничкој и документарној фотографији. Такође је носилац више значајних признања и награда, како на домаћој уметничкој сцени тако и у иностранству.

Њени професори на Академији увели су је у све тајне добре композиције и ликовности, а од њих је добила и поуку како да прави причу, основу сваке добре документарне фотографије. Много је сазнала и проучавајући стваралаштво оца модерне фотографије Анри Картије Бресона, који је говорио да "добро фотографисати значи истовремено нишанити главом, оком и срцем."

Фотографије Сање Кнежевић на овој изложби убедљиво потврђују истинитост ове тезе.

- Ваздух у Штокхолму је невероватно чист, а небо је велико и лепо и кад је кристално јасно и кад је испуњено претећим облацима. То небо било ми је велика инспирација, оно је извор динамичности на неким мојим фотографијама.

Од вајкада је знано да градови поседују необичну, али добро познату особину да се огледају један у другом. У својој носталгичној потрази за визуелним ехом Београда у Штокхолму Сања Кнежевић је фотографисала места, људе и атмосферу шведске престонице, избегавајући притом шире сцене које би одавале град препознатљив са туристичких разгледница. Зато су њени мотиви на неки начин универзални, и могу се наћи било где.

Сања је боравила у Штокхолму седам дана, и за то време прокрстарила га је уздуж и попреко. Чини јој се да је била знатно дуже, колико је тога видела и својом камером забележила. Хотел би напуштала рано ујутру, затим би се враћала у подне да испразни картице и напуни батерије, па опет на терен да фотографише. Ипак највише јој се допада језгро Старог града, са својим времешним накривљеним кућама и калдрисаним сокацима, па краљичина гарда - ту се нарочито осећа дух историје и традиције Штокхолма. И

